

1. Shrnutí

Satelitní účet kultury ČR (SÚK) zpracovaný Národním informačním a poradenským střediskem pro kulturu a Českým statistickým úřadem přináší ucelený přehled ekonomického rozměru kultury za rok 2023. Výsledky jsou ovlivněny především mírou zotavení po pandemii covid-19.

Celkové finanční zdroje v oblasti kultur vzrostly meziročně o 5,0 % na 343,7 mld. Kč. Dominantním zdrojem zůstávají podniky (216,9 mld. Kč), následované domácnostmi (64,6 mld. Kč) a veřejnými rozpočty (55,1 mld. Kč). Výdaje domácností, které vzrostly o 7,7 %, směřovaly převážně do oblastí audiovizuálních médií a tisku.

Výdaje veřejného sektoru vzrostly meziročně o 12,1 % a směřovaly zejména do tradičních oblastí jako je kulturní dědictví nebo scénické umění. Veřejné výdaje na kulturu představovaly 1,85 % z celkových veřejných výdajů.

Příjmová soběstačnost kulturních oblastí se významně liší. Oblasti, jako jsou např. scénická umění nebo historické památky jsou závislé na veřejných zdrojích (soběstačnost do 44 %), zatímco oblasti, které dobře fungují na volných trzích (např. reklama, audiovizuální a interaktivní média nebo architektura) jsou výrazně soběstačnější (nad 85 %).

Kultura je významným zaměstnavatelem – v období let 2022 až 2024 dle Výběrového šetření pracovních sil zde pracovalo více než 225 tis. osob. Dle šetření Kult (MK), NI, SBS a doplňkových šetření bylo v kultuře téměř 85 tis. úvazků s průměrnou mzdou 39 208 Kč, což představuje nominální nárůst o 2,6 %, ale reálný pokles o 7,3 %, způsobený inflací a stagnací odměňování v odvětví kultury. Významněji rostly mzdy v sektorech audiovize a médií a kreativním sektoru oproti tradičnímu a uměleckému sektoru kultury.

Investice v kultuře vzrostly o 5,6 % na 18,47 mld. Kč. Většina kapitálových výdajů putovala do audiovizuálního a mediálního sektoru a kreativního sektoru. Nejméně prostředků do dlouhodobého majetku bylo investováno v oblastech scénického umění, uměleckého vzdělávání a správy a podpory kulturní činnosti.

Návštěvnost kulturních akcí a institucí se postupně zlepšovala, avšak stále nedosáhla hodnot rekordního roku 2019 (v průměru na 82,1 % úrovně roku 2019). Mezi nejnavštěvovanější poskytovatele kulturních služeb patřily památky, muzea a galerie, knihovny, kina, a kulturní domy. Nejméně lidé v roce 2023 chodili do výstavních a koncertních sálů profesionálních souborů, které jsou ve statistických šetřeních zjišťovány pouze částečně a zahrnují pouze profesionální soubory.

Podíl kultury na tvorbě HDP ČR dosáhl nezanedbatelných 1,51 %, s celkovou produkcí 361,0 mld. Kč. Zahraniční obchod s kulturním zbožím a službami zaznamenal kladné saldo 3,1 mld. Kč, a to díky oblasti tisku a audiovizuálních médií.

Celkově lze rok 2023 hodnotit jako období postupného ekonomického zotavení kultury. Přesto tento rok v kultuře stále nesl jisté následky pandemie, a to zejména v tradičním a uměleckém sektoru.

